Toplu Ta??ma Araçlar?n? Kullanma Ölçe?i (TTAKÖ)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Toplu Ta??ma Araçlar?n? Kullanma Ölçe?i (TTAKÖ)*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=31675

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Toplu Ta??ma Araçlar?n? Kullanma Ölçe?i (TTAKÖ), bireylerin **toplu ta??ma** araçlar?n? kullanmaya yönelik niyet, tutum ve davran?? kontrolü alg?lar?n? ölçmek amac?yla geli?tirilmi? kapsaml? bir psikometrik araçt?r. Ölçek, 2017 y?l?nda Ahmet Volkan Yüzüak taraf?ndan doktora tezi kapsam?nda geli?tirilmi?tir ve **Planlanm?? Davran?? Teorisi** (PDT) temel al?narak yap?land?r?lm??t?r.

79 maddeden olu?an TTAKÖ, özellikle fen bilimleri ö?retmen adaylar?n?n sürdürülebilir ula??m davran??lar?n? de?erlendirmeye odaklanm??t?r. Ölçek, yüksek düzeyde iç tutarl?l??a sahip olup (Cronbach Alpha: .936), ula??m psikolojisi ve çevresel sürdürülebilirlik alanlar?nda kullan?lmak üzere tasarlanm??t?r.

Anahtar Kelimeler

Toplu Ta??ma, Sürdürülebilir Davran??, Planlanm?? Davran?? Teorisi, Psikometrik Ölçek, Ula??m Davran???, Ö?retmen Adaylar?, ?ç Tutarl?l?k.

Yazarlar

Ahmet Volkan Yüzüak

Amaç

TTAKÖ'nün temel amac?, bireylerin toplu ta??ma araçlar?n? kullanmaya yönelik alg?lar?n?, inançlar?n? ve niyetlerini derinlemesine analiz etmektir. Ölçek, özellikle bireylerin bu davran??? sergilemelerini kolayla?t?ran veya zorla?t?ran faktörleri, zaman tasarrufu, kaza riski ve engelli eri?imi gibi spesifik unsurlar üzerinden de?erlendirir.

Ölçek, akademik ara?t?rmalarda ve özellikle çevresel psikoloji çal??malar?nda, **sürdürülebilir davran??lar?n** planlanmas? ve bu davran??lara etki eden psikolojik mekanizmalar?n anla??lmas? için güçlü bir araç sa?lamay? hedeflemektedir.

Yap? (Construct)

Ölçek, sosyal psikolojide davran??sal niyetleri aç?klamada yayg?n olarak kullan?lan **Planlanm?? Davran?? Teorisi** (PDT) çerçevesinde geli?tirilmi?tir. Bu teoriye göre davran??sal niyetler üç ana bile?en taraf?ndan belirlenir: Davran??a Yönelik Tutum (Attitude), Sübjektif Norm (Subjective Norm) ve Alg?lanan Davran?? Kontrolü (Perceived Behavioral Control).

TTAKÖ'nün 79 maddesi bu bile?enleri ölçmeye odaklanm??t?r. Ölçek, maddelerin karma??k bir

ARABPSYCHOLOGY.COM

yap?ya sahip oldu?unu ve çok say?da alt boyutu içerdi?ini gösteren E ve T harfleriyle kodlanm?? farkl? setler (E1, T1, E2, T2, vb.) kullanmaktad?r. Bu kodlamalar, muhtemelen PDT'nin farkl? bile?enlerini veya bu bile?enlerin alt faktörlerini temsil etmektedir.

Geçerlik

Kaynak içerikte **geçerlik** çal??malar?na dair spesifik istatistiksel bilgi (örne?in, faktör yükleri, uyum indeksleri) sunulmam??t?r. Ölçek, **Planlanm?? Davran?? Teorisi** temelinde geli?tirildi?i için, yap? geçerli?inin teorik çerçeveye uygunlu?unun incelenmi? olmas? beklenmektedir.

Geli?tirme sürecinin bir doktora tezi kapsam?nda gerçekle?tirilmi? olmas?, ölçe?in kapsaml? bir içerik geçerli?i ve görünü? geçerli?i sürecinden geçti?ini dü?ündürmektedir. Detayl? geçerlik analizleri ve faktör yap?s? bilgisi için orijinal doktora tezine ba?vurulmas? önerilir.

Güvenirlik

Ölçe?in iç tutarl?l???, **Cronbach Alpha** katsay?s? ile analiz edilmi?tir. Ölçe?in tamam? için elde edilen **güvenirlik** katsay?s? 0.936'd?r. Bu de?er, ölçe?in maddelerinin birbiriyle son derece tutarl? oldu?unu ve yüksek düzeyde iç tutarl?l??a sahip oldu?unu göstermektedir.

Elde edilen yüksek katsay? ($\alpha > .90$), **TTAKÖ**'nün ölçtü?ü yap?y? güvenilir ve tutarl? bir ?ekilde ölçtü?ünü ve **psikometrik** aç?dan sa?lam bir iç yap?ya sahip oldu?unu i?aret etmektedir.

Faktör Analizi

Kaynak içerikte do?rudan bir **faktör analizi** sonucu sunulmam??t?r. Ancak, ölçe?in 79 maddeden olu?mas? ve farkl? harf-say? kodlamalar? (E1, T1, E2, T2, E11) ile derecelendirilmesi, çok boyutlu bir yap?y? ve muhtemelen Planlanm?? Davran?? Teorisi'nin temel bile?enlerini (Tutum, Sübjektif Norm, Alg?lanan Kontrol) yans?tan alt faktörlerin varl???n? dü?ündürmektedir.

Ölçe?in boyut yap?s?n?n belirlenmesi için aç?mlay?c? ve do?rulay?c? faktör analizlerinin yap?ld??? varsay?lmaktad?r. Bu analizlerin sonuçlar?, ölçe?in referans tezi içerisinde detayl? olarak incelenebilir.

Ölçek Bilgileri

Test Tipi: Geli?tirme

Format: 79 maddeden olu?an, çok boyutlu yap?y? ölçmek üzere tasarlanm?? bir öz bildirim ölçe?idir.

Mevcut Dil: Türkçe

ARABPSYCHOLOGY.COM

Popülasyon Grubu: Üniversite ö?rencileri (Ö?retmen Adaylar?)

Ya? Grubu: Yüksekö?retim seviyesindeki yeti?kinler.

Popülasyon Detaylar?: Ölçek, Hacettepe Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü'nde yürütülen bir doktora tezi kapsam?nda Fen bilimleri ö?retmen adaylar?n?n sürdürülebilir davran??lar?n? incelemek amac?yla uygulanm??t?r.

Test Metodolojisi: Ölçek, maddelerin ait oldu?u alt boyuta göre farkl? Likert tipleriyle puanlanm??t?r. Puanlama sistemi, ölçülen yap?ya göre de?i?en derecelendirme aral?klar?n? içermektedir:

E1, T1; E3, T3; E5, T5; E8, T8; E9, T9; E10, T10 alt boyutlar? için: 1 (Hiç mümkün de?il) ile 7 (Oldukça mümkün) aras?nda 7'li derecelendirme.
E2, T2 alt boyutlar? için: 1 (Çok önemsiz) ile 7 (Çok önemli buluyorum) aras?nda 7'li derecelendirme.
E6, T6 alt boyutlar? için: 1 (Hiç) ile 5 (Çok fazla) aras?nda 5'li derecelendirme.
E7, T7 alt boyutlar? için: 1 (Çok kötü) ile 7 (Çok iyi) aras?nda 7'li derecelendirme.
E11 alt boyutu için: 1 (Hiçbir zaman) ile 5 (Oldukça s?k) aras?nda 5'li derecelendirme.

Anahtar Kelimeler

Toplu Ta??ma Ölçe?i, TTAKÖ, Ahmet Volkan Yüzüak, Sürdürülebilirlik, Planlanm?? Davran??, Psikometri, Ula??m.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?t?c?s?: Bilgi mevcut de?il.

?leti?im E-posta Adresleri: volkanyuzuak@bartn.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Bart?n Üniversitesi (Yazar?n e-posta adresine dayanan tahmini akademik kurum).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Test Y?l?: 2017

?zinler ve Ücret: Ölçe?in ticari olmayan akademik amaçlarla kullan?m? için sorumlu yazar Ahmet Volkan Yüzüak ile ileti?ime geçilmesi gerekmektedir. Kullan?m detaylar? ve izin ?artlar? için yazar?n e-posta adresi kullan?labilir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Referanslar

Yüzüak, A. V. (2017). *Fen bilimleri ö?retmen adaylar?n?n sürdürülebilir davran??lar?n?n planlanm?? davran?? teorisi temelinde de?erlendirilmesi* (Doktora tezi). Hacettepe Üniversitesi E?itim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Ölçe?in orijinal doktora tezine YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?im mümkündür.

Ölçe?in orijinal PDF belgesi buradan indirilebilir: toplu-tasima-araclarini-kullanma-olcegi-ttako-toad.pdf

Toplu Ta??ma Araçlar?n? Kullanma Ölçe?i (TTAKÖ) Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmu? olup, hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemi?tir.

TTAKÖ 79 maddeden olu?maktad?r.

T6.1 Zamandan tasarruf yapaca??mdan dolay? kolay olur.
T6.9 Kaza riski azalaca??ndan dolay? kolay olur.
T5.10 Engelli ve çocuklu ki?ilerin araçlar? rahat bir ?ekilde kullanamad???ndan dolay? zor olur.

ARABPSYCHOLOGY.COM